

ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU TOPLANTILARININ ŞEKLİ VE ELEKTRONİK TOPLANTI SİSTEMİ

*(The Form of Board Meetings of Joint-Stock Companies and
Electronic Meeting System)*

Bünyamin GÜRPINAR*

ÖZET

Bir şirket küresel, bölgesel ya da ulusal faaliyet gösteriyor olabilir. Hangisi olursa olsun faaliyetlerinin kapsamının çoğu kez ulusal sınırların dışına çıkması küreselleşmenin kaçınılmaz bir sonucudur. Bu kapsamda sermaye şirketlerinin ve özellikle anonim şirket yönetim kurulu üyelerinin bir kısmı yurt dışında yerleşik yabancılardan oluşuyorsa yönetim kurulu toplantılarının fiziki olarak yapılması önemli güçlükler arz etmekte, kararların alınması ise, çoğu kez arzu edilen düzeyde müzakereye olanak sağlamamaktadır.

6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu'nun 1527.1 maddesi, sermaye şirketlerinde müdürler kurulu ve yönetim kurulu üyelerinin, öngörülen belirli durumlarda, kurul toplantılarına görüntü ve ses aktarılması yoluyla elektronik ortamda katılabilmelerinin ve oy vermelerinin esas sözleşme veya şirket sözleşmesiyle düzenlenebileceği hükme bağlanmıştır.

Yeni Kanunla getirilen düzenleme çerçevesinde, anonim ortaklık yönetim kurulu toplantısının yapılması bakımından, görüntü ve ses nakli şeklinde toplantı formatı gerekmekte olup, anılan hüküm çerçevesinde, yönetim kurulu toplantısının, görüntü ve ses naklini içermeyen şekilde, sohbet odası formatında ve yazılı bir şekilde yapılması mümkün değildir.

Yönetim kurulu toplantılarına elektronik ortamda katılabilmenin ön koşulu, bu olanağa ana sözleşmede yer verilmesidir. İkinci olarak, elektronik ortam araçlarının elverişliliğinin kanıtlanması ve oy kullananların kimliklerinin saklanması gerekmektedir. Tüm bu hususların uygulamasına ilişkin esaslar Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından çıkarılan bir Tebliğ ile belirlenmiştir. Maddeye ilişkin gerekçede, yönetim kurulu toplantılarında online olarak yapılan müzakere ve alınan kararların geçerli olduğu, bu kararların güvenli elektronik

* Yrd.Doç.Dr., Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, bunyamingurpinar@gmail.com

imza ile imzalanmasının mümkün olduğu gibi, sonradan fiziki imza ile de kayıt altına alınabileceği ifade edilmektedir.

Anahtar kelimeler: Anonim şirket, Yönetim kurulu toplantısı, Sanal toplantı, Elektronik toplantı sistemi.

Abstract

One company might be operating regional, national or international. Whichever, it is the inevitable result of globalisation to operate mostly out of its scope. For this reason, there might be difficulties about board meetings to held physically due to some or even all members of board, especially joint-stock companies might consist of foreigners residing abroad and expected number of meetings is not possible due to making decisions.

Article 1527.1 of 6102 n. New Turkish Commercial Code allows to set forth provisions in articles of association and memorandum of association enabling members of board of managers and board of directors to join and vote in meetings by transfer of visuals and sounds in foreseen situations.

Within the framework of new regulations of the new code, visual and vocal transfer meeting format is required to held board of directors meetings of a J.S.C., not a format of typing chat room that doesn't allow transfer of sound and visuals.

Prerequisite of taking place in meetings of electronic board of directors is to provide this opportunity in articles of association. Secondly, it is required to prove convenience of the electronic media tools and preserving of identities of voters. Principles regarding to interpretation of all these subjects will be determined by a regulation issued by Ministry of Custom and Commerce. Validity of online meetings and decisions of board, possibility of electronic signature and post facto original signature usage for these decisions is phrased in the preamble of this provision.

Keywords: Joint-stock company, Board of director's meeting, Virtual meeting, Electronic meeting system.

Giriş

1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) birçok alanda yenilikler getirmekle beraber ortaklıklar hukukunda ve özellikle anonim ortaklığın organlarının teşkilatlanışı, yetki ve sorumlulukları, toplanma ve karar alma şekilleri konusunda yeni hükümlere yer vermektedir. Bu kapsamda yönetim kurulunun yapısı, nitelikleri, görevi, üyelerin özen ve bağlılık yükümlülüğü, yönetim ve temsil yetkileri, devredilmez yetkiler gibi konuların TTK 359-375 maddelerinde düzenlendiği görülmektedir. Yönetim kurulu toplantıları ise TTK 390-393 maddelerinde düzenlenmektedir. Bu çalışma kapsamında bir diğer konu, şirketlerin elektronik ortamlarda genel kurul ve yönetim kurulu toplantı-

larını icra edebileceklerine ilişkin hükümlere ilk defa TTK'da yer verilmiş olmasıdır. Kanun'un 1527. maddesi "Elektronik ortamda kurullar" başlığını ve "ilkeler" alt başlığını taşımaktadır. Maddede sözü edilen elektronik ortamda kurullardan konumuzla bağlantılı olan kısımlar **aşağıda** incelenecektir.

Anonim ortaklık yönetim kurulu toplantısı türleri, toplantının şekli, toplantının elektronik ortamda yapılmasının sağlayacağı yararlar ve böyle bir toplantının yapılabilmesinin yasal koşulları birincil ve ikincil mevzuat çerçevesinde incelenecektir. Ancak bundan önce yönetim kurulunun organ niteliği ve yapısına kısaca değinilecektir.

I. Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Yönetim Kurulunun Yapısı

Yeni Türk Ticaret Kanunu madde 365 gereğince (6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu madde 317), anonim şirket yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur. Hukuksal açıdan kurulmakla hak ehliyetini elde eden bir anonim şirket, fiil ehliyetini yani şirketin yönetim ve temsilini gerçek ve tüzel kişilerden oluşan yönetim kurulu aracılığı ile kullanabilir¹. Bir tüzel kişi olan anonim şirketin fiil ehliyeti bizzat ortaklar tarafından değil, ortaklığın parçası sayılan organları tarafından² kullanılır ki bu organ temelde yönetim kuruludur. Yönetim kurulu, şirket tüzel kişiliğinin yasal temsilcisi olduğu gibi aynı zamanda kural olarak biricik idare organıdır. Bu durum TTK sisteminin, yönetim kurulunun yapısıyla ilgili olarak monist sistemi benimsediğine işaret etmektedir³. Ancak anılan ETK madde 319 idare işlerinin tümünün veya bir kısmının murahhaslara veya pay sahibi olmayan müdürlere bırakılmasına da imkân sağlamaktaydı⁴. Bu ise dualist sistem çağrışımı yapmakla beraber, yönetim kurulunun devredilemeyen bazı yetkilere sahip olması nedeniyle monist temelli ama düalist sistemi de reddetmeyen bir yapıyı benimsediğine işaret

¹ HİRŞ, E.E., Ticaret Hukuku Dersleri, İstanbul, 1946, s. 302.

² KENDİGELEN, A., Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, İstanbul, 1999, s. 41.

³ AKDAĞ GÜNEY, N., Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010, s. 24 (Sorumluluk).

⁴ Burada dikkatle işaret edilmesi gereken husus; bazı idare işlerinin üyelerden bir kısmına verilebileceği, dolayısıyla şirketin iç işi niteliğinde olan yönetsel etkinliklere münhasır bir ayırım olduğudur. Yoksa idare ve temsil ayırımından söz edilmemektedir. Kaldı ki TTK madde 367 gerekçesinde "Tasarının 367 ile 370 inci maddesinin ikinci fıkrası hükümlerinde yer alan düzen, yönetimin tek kurullu (monist) rejime göre şekillenmesine veya Almanya'da uygulanan iki organlı (dualist) anlayış uyarınca oluşturulmasına olanak vermektedir. Bu düzen yani Tasarının sistemi yönetim kurulu üyelerini, Amerika Birleşik Devletleri'nde uygulanan, yönetim hakkını haiz olan (intern, executive) ve olmayan (exter, non-executive) üyeler ayırımına tâbi tutmaya da elverişlidir. Hatta Fransa'da geçerli "Président Directeur Général" sisteminin uygulanmasına da müsaittir" görüşü ile oldukça esnek bir yapının benimsendiği ifade edilmektedir. Ancak Bilim Komisyonu Almanya'nın çift kurullu yönetim kurulu modeli ile Fransa'nın "başkan yetkisini haiz genel müdür" modelini benimsememiştir. Gerek ETK, gerekse TTK 367/2 hükmünün bu tarz bir düalist yapıya izin vermediği görüşü için bkz.: PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Güncellenmiş 2. Baskı, Adalet, Ankara, 2013, s. 423 (Şirketler).

etmektedir. TTK madde 367 düzenlemesi dikkate alındığında yeni TTK'nın da yaklaşık olarak aynı sistemi benimsediği görülmektedir⁵. Burada kurumsal yönetim (corporate governans) yaklaşımının etkili olduğunu, dolayısıyla yönetim kurulunun icracı (executive) ve icracı olmayan (non executive) üyelerden teşekkülüne imkân sağlanması amacının güdüldüğü söylenebilir⁶. Alman Hukukunda icracı ve icracı olmayan ayrımı farklı bir çözüme tabidir⁷. Yönetim kurulunu denetlemek ve kontrol etmek üzere ihdas edilmiş olan gözetim kurulu tamamı icracı olmayan yöneticilerden oluşturulmaktadır⁸. Buna karşın ETK ve 6102 sayılı TTK, Latin ve Anglo-Sakson hukukuna dayalı olan İsviçre hukukundan mülhem olarak yönetim kurulu yanında gözetim kuruluna yer vermemektedir⁹.

Anonim ortaklıklarda kural olarak yönetim kurulunun görevlerini heyet halinde yürüttüğü kabul edilmekte, istisnai olarak bireysel görevlerin üyeler veya komisyon/komitele tarafından yerine getirildiği bilinmektedir. Bu nedenle yönetsimsel açıdan anonim ortaklıkta organ sıfatı yönetim kuruluna ait olup, görevler ve yetkiler makamını ifade eder ve soyuttur. Yönetim kurulu üyeleri ise organ görevlisi¹⁰ sıfatını haizdir ve bu sıfatla organa ait görevler bu kişiler tarafından yerine getirilir¹¹. Organ görevleri dışında ama yine bu cümleden olarak üyelerin bireysel olarak yerine getirebilecekleri görevleri de vardır. Bu bağlamda örneğin her bir üyenin şirketin menfaatlerini gözetmek yükümlülüğü (m. 369.1), ortaklığı temsil ve şirket işlerini yürütmek konusunda yetkili kişilerden bilgi alma, soru sorma ve inceleme yapma, toplantı dışında başkanın izni ile ilgililerden bilgi alma ve görevi için gerekli ise yönetim kurulu başkanından şirket defterlerinin ve dosyalarının incelemesine sunulmasını isteme (m. 392.1,3), yönetim kurulu toplantısında şirket yönetimiyle

⁵ Tekinalp, ETK'ya göre TTK 375 düzenlemesinin genel kurulun yönetim kurulunun yetkilerine müdahalesini önlediğini ve anılan düzenlemenin bu amacı taşıdığını belirttikten sonra, kurumsal yönetim felsefesine uygun olarak yönetim kurulunun yönetim işlevini bir iç yönetmelikle [yönerge] devredebileceğini ifade etmektedir (TEKİNALP, Ü., Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığının Esasları, 2. Bası, Vedat, İstanbul, 2012, s. 115 (Ortaklıklar ve Tek Kişi)).

⁶ AKDAĞ GÜNEY, (Sorumluluk), s. 27.

⁷ DAVIES, P.L., "Board Structure in The UK and Germany: Convergence or Continuing Divergence?", *International and Comparative Corporate Law Journal*, 2(4), 2000, p., 436.

⁸ BİLGİLİ, F., *İsviçre ve Alman Hukuklarında Anonim Ortaklıkların Organlarının Davranışlarından Dolayı Üçüncü Kişiler Karşısındaki Sorumluluğu ve Organların Tazminat Borcu*, Ankara, 2004, s. 83.

⁹ ÇAMOĞLU (POROY/TEKİNALP), *Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku*, 12. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010, s. 255.

¹⁰ Yönetim kurulun tek üyeden oluştuğu durumda görünüşte organ ile kişinin bütünleştiğinden söz edilebilmekle beraber "organ" sıfatı ve "organ görevlisi" sıfatının varlıkları ayrı ayrı kabul edilmelidir. Örneğin karar alırken tek üye soyut organı temsil eder, ancak sözgelimi alınan karar, tescile tabi bir işlem ise karar defterine yazıldıktan sonra tescil ettirilmesi işi organ görevlisi sıfatıyla yapılan bir görev olacaktır.

¹¹ ÇAMOĞLU, E., *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu*, İkinci Bası, Vedat, İstanbul, 2007, s. 35.

görevlendirilen kişi ve komitelerden bilgi isteme, soru sorma (m. 392.2), yönetim kurulunun toplantıya çağırılmasını yazılı olarak başkandan isteme (m. 392.7), yönetim kurulu toplantısında alınan karara muhalif olunduğu takdirde karar defterine bu hususu yazdırtma ve kişisel sorumluluğuna sebep olacak nitelikteki genel kurul kararlarının iptalini dava etmek (m. 446/d) gibi iş ve işlemlerde yönetim kurulu üyeleri kurul halinde değil, bireysel olarak görev yaparlar¹². Bu ve benzer örnekler dışında yönetim kurulu kurul halinde görevlerini yerine getirir. Yönetim, devredilmediği takdirde, yönetim kurulunun tüm üyelerine aittir (m. 367.2). Kısaca anonim ortaklıkta önemli yetkileri haiz olan yönetim kurulunun görev, yetki ve sorumluluklarının gereği gibi yerine getirilmesi hususunda TTK münhasır düzenlemelere yer vermiştir. Bu bağlamda yönetim kurulu toplantılarının şekli ve yapısı da alınan kararların geçerliliği ve etkinliği bakımından incelemeye değer bulunmaktadır.

Yönetim kurulu kurul halinde görev yapmakla beraber yönetsel tüm işler için YK kararı gerekmez. Zira yönetim kavramı içine, bir yandan ortaklık işlerinin (özellikle olağan işler) yürütülmesi, diğer yandan da ortaklık amacının gerçekleştirilebilmesi için gerekli kararların alınması girer. Örneğin faaliyet alanına giren mal alım-satımı, defterlerin tutulması, bir kısım tescil işlemlerinin yapılması, işçi alınması ve çıkarılması gibi günlük zorunlu ve rutin işlerin icrası için ayrıca karar alınması gerekmez veya gerekmebilir¹³.

II. Yönetim Kurulunun Karar Alma Yöntemleri ve Toplantı Şekli

Yönetim kurulunun bir konuyu müzakere etmesi ve karar alabilmesi için kural olarak toplanması gerekir. Ancak toplantının klasik usulde fiziki ortamda yeter sayıda üyenin bir araya gelmesi şeklinde yapılması mümkün olduğu gibi, toplantı yapılmayıp bir önerinin elden dolaştırılması yoluyla karar alınması veya elektronik ortamda sanal toplantı şeklinde yapılması da mümkündür. Buna göre anonim ortaklık yönetim kurulu için üç tür toplantı şekli kabul edilebilir.

A. Fiziki Toplantının Şekli ve Karar Alınması Yöntemi

1. Toplantıya Çağrı

Yönetim kurulunu toplantıya kural olarak başkan çağırır, başkanın bulunmadığı veya geçerli bir mazeretinin olması halinde toplantı çağırısı başkan vekili tarafından yapılır¹⁴. Diğer üyelerin yönetim kurulunu doğrudan doğruya toplan-

¹² ARSLANLI, H., Anonim Şirketler II-III: Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, (Kendi yayını), İstanbul, 1960, s.1; İMREGÜN, O., Anonim Ortaklıklar, 4. Bası, Yasa Yayıncılık, İstanbul, 1989, s. 206; DOMANIÇ, H., Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi-II, (Kendi yayını), İstanbul, 1988, s. 507 (Şirketler).

¹³ YILDIZ, Ş., "Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yetersayısı ve Yargıtay Kararları", Makalelerim-1988-2007, Yetkin Yayınları, Ankara, 2008, s. 239.

¹⁴ TTK m. 366.1 gereğince "yönetim kurulu her yıl üyeleri arasından bir başkan ve bulunmadığı zamanlarda ona vekâlet etmek üzere, en az bir başkan vekili seçer".

tiya çağırma yetkisi olmamakla beraber, herhangi bir üye yazılı taleple ve gündemi de belirterek¹⁵ başkan veya başkan vekilinden toplantı çağrısı yapmasını isteyebilir (m. 392.7). Talebe rağmen toplantıya çağrı yapılmaz ise ilgili üyenin mahkemeye başvurarak toplantının yapılmasını sağlayabileceği ileri sürülmektedir¹⁶. Başkan ya da başkan vekilinin birlikte veya birbirini takiben herhangi bir sebeple başkan ve başkan vekilliğinden veya üyelikten ayrılması, kendileri açısından yönetim kurulu üyeliğini engelleyen bir durumun ortaya çıkması halinde diğer üyelerin başkan/başkanvekili seçimini yapmak ve gerekli ise boşalan üyeliklerin doldurulması gündemi ile yönetim kurulunu toplantıya çağırabilmesi mümkün olmalıdır¹⁷.

Başkan veya başkan vekilinin yapacağı toplantı çağrısı herhangi bir şekle tabi değildir. Aslanan üyelerin toplantı hakkında bilgi sahibi olmalarıdır. Ancak çağrı şeklinin ispat edilebilir bir araca dayanması, örneğin telefonla, faksla, noter aracılığıyla veya elektronik posta yoluyla yapılması gerekir¹⁸. Toplantıya yazılı şekilde davet yapılmaması alınan kararın geçersiz sayılması sonucunu doğurmaz¹⁹. Kanunda çağrının şekline ilişkin bir düzenleme olmamakla beraber ortalık esas sözleşmesinde ve esas sözleşmede bulunmak kaydıyla “iç yönerge”de²⁰ buna ilişkin bir düzenleme yapılabilir²¹. Çağrıda toplantı gündemi de çağrı yapan tarafından belirtilir. Yönetim kurulu toplantılarında gündeme bağlılık ilkesi söz konusu olmadığı için gündemde belirtilen konular dışında da müzakere yapıp karar alınabilir. Çünkü yönetim kurulu üyelerinin her biri açısından toplantıya katılmak sadece hak değil aynı zamanda bir yükümlülüktür. Dolayısıyla gündem konularına göre toplantıya katılıp/katılmama kararı vermek söz konusu değildir²².

Yönetim kurulunun toplanma yer ve zamanı veya toplanma aralığına ilişkin olarak Kanunda bir düzenleme yapılmamıştır. Buna ilişkin esas sözleşmede de bir

¹⁵ Burada başkan ya da başkan vekili dışında bir üyenin, yönetim kurulunu toplantıya doğrudan çağırabilmesi mümkün değildir. Üye/üyeler başkan ya da başkan vekilinden çağrı yapmasını isteyebilirler. TTK m 392.7 hükmü, ETK m. 331.2 hükmüyle aynıdır. Bu maddeye ilişkin yorumlarda başkan veya başkan vekili dışındaki üyenin toplantıya çağrı yapılmasını talep eden yazılı müracaatının gündemi de içermesi gerektiği ifade edilmektedir. (Bkz.: DOMANIÇ, Şirketler, s. 587); Çamoğlu, olağanüstü toplantı talep eden üyenin bu talebinin gerekçesini ve toplantı gündemini de bildirmesi gerektiğini, ancak başkan veya vekilinin, gerekçe belirtilme dahi gündem bildirilmiş ise toplantı talebini yerine getirmek zorunda olduğunu ifade etmektedir (ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar, s.308); Ayrıca bkz.: PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt I, Adalet, Ankara, 2011, 976 (Şerh).

¹⁶ BİLGİLİ, F., DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku, 9. Basım, Dora, Bursa, 2013, s. 403 (Şirketler).
¹⁷ DOMANIÇ, Şirketler, s. 587.

¹⁸ BAHTIYAR, M., Ortaklıklar Hukuku, 7. Baskı, Beta, İstanbul, 2012, s. 168 (Ortaklıklar).

¹⁹ DOĞANAY, İ., Türk Ticaret Kanunu Şerhi, Birinci Cilt- Madde 1-419, 4. Bası, Beta, İstanbul, 2004, s. 975 (Şerh).

²⁰ PULAŞLI, Şirketler, s. 425; İç Yönergeye ilişkin olarak ileride II/D numaralı başlıkta açıklama yapılacaktır.

²¹ TEKİNALP, Ortaklıklar ve Tek Kişi, s. 147.

²² BİLGİLİ/DEMİRKAPI, Şirketler, s. 403.

düzenlemenin yapılmadığı varsayıldığında, mazereti sebebiyle izinli sayılan üye/üyeler ile başkan dışında kalan bütün üyelere toplantı yer ve gününü bildiren çağrının yukarıda ifade edilen araçlardan en az biri ile ulaştırılmaması halinde toplantı yapılması ve karar alınabilmesi mümkün değildir²³. Çağrının sadece bazı üyelere yapılması durumunda da aynı sonuçla karşılaşılır. Aşağıda inceleyeceğimiz elden dolaştırma yoluyla karar alınması yöntemini düzenleyen TTK m. 390.4'te "Üyelerden hiçbiri toplantı yapılması isteminde bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu kararları, kurul üyelerinden birinin belirli bir konuda yaptığı, karar şeklinde yazılmış önerisine, en az üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayı alınmak suretiyle de verilebilir. Aynı önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olması bu yolla alınacak kararın geçerlilik şartıdır" şeklinde düzenleme getirilmiştir. Anılan fıkranın ikinci cümlesinde aynı önerinin tüm üyelere yapılmış olmasının alınacak kararın geçerlilik şartı sayılması, toplantı çağrısının tüm üyelere yapılmaksızın karar alınmasına da kıyasen uygulanacağını ortaya çıkarmaktadır. Dolayısıyla yönetim kurulu toplantı çağrısının bazı üyelere yapılmamış olduğu toplantıda alınan kararın geçerli olduğu ileri sürülemez.

2. Oylarda Eşitlik İlkesi

Eskiden beri kabul edildiği üzere, yönetim kurulu üyelerinin karar alma bakımından birbirlerine karşı üstünlükleri yoktur. Dolayısıyla her üyenin bir oyu vardır. Üyenin şirketteki pay miktarı, yönetim kurulundaki idari statüsü (başkan, başkan vekili gibi) oy hakkında farklılaşma yaratmaz²⁴. Bu anlamda TTK m. 390.3 hükmü emredici niteliktedir.

TTK m. 392.5 gerekçesinde "Bu fıkra yönetim kurulu başkanının kurulda *primus enter pares*²⁵ konumunda olduğunu açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Başkan kurul dışında inceleme ve bilgi edinme hakkını ancak diğer üyeler gibi kullanabilecektir" denilerek başkanın teknik anlamda diğerlerine eşit olduğunu ama organın sağlıklı çalışabilmesi bakımından özel bir önem veya otoriteye layık olduğu belirtilmektedir²⁶.

²³ DOMANİÇ, Şirketler, s. 589.

²⁴ TEKİNALP, Ortaklıklar ve Tek Kişi, s. 148; ŞENER, O.H., Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ders Kitabı, Seçkin, Ankara, 2012, s. 389(Ortaklıklar); BİLGİLİ/DEMİRKAPI, Şirketler, s. 404; DOMANİÇ, Şirketler, s. 592; ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar, s. 311; KARAHAN, S. (Editör), Şirketler Hukuku, Mimoza, Konya, 2012, s. 397.

²⁵ "Eşitler arasında birinci" kavramı İngiliz hukukunda "primus inter pares" şeklinde yer bulmakta ve yönetim kurulu başkanının diğer yönetim kurulu üyelerini yönetmesine değil, sadece yönlendirmesine izin verilmesini ifade üzere kullanılmaktadır (WERDER, A.v. and TALAULICAR, T., "Corporate Governance Developments in Germany" in *Handbook On International Corporate Governance- Country Analyses* (Ed.: MALLIN, C.A.), Edward Elgar, UK, 2006, p. 31.

²⁶ Bkz. TTK m. 392.5 gerekçesi.

3. Toplantıda Temsil Yasağı ve Aslen Katılma İlkesi

Yönetim kurulu üyeleri toplantıya bizzat katılıp oy kullanmalıdır, temsilen bir başka üyenin ya da dışarıdan birisinin vekaleten oy kullanması söz konusu değildir. Aslen katılma ilkesi gereğince yönetim kurulu üyeleri birbirlerini temsilen oy veremeyecekleri gibi, toplantılara vekil aracılığıyla da katılamazlar (m. 390.2). Bu yasağa rağmen birbirini temsilen veya vekâlet yolu ile bir karar üretilmiş ise bu karar geçersizdir²⁷.

Toplantıda kural olarak açık oylama sistemi geçerli olmakla beraber, gerekçeye dayalı olarak gizli oylama yapılması kararlaştırılabilir. Ancak “Kararların geçerliliği yazılıp imza edilmiş olmalarına bağlıdır” emredici hükmünü getiren (TTK m. 390.5) düzenleme karşısında oylamanın gizli yapılmasının pratik bir sonuç doğurmayacağı söylenebilir.

4. Toplantı ve Karar Nisabı

TTK m. 390.1 düzenlemesine göre, “Esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır. Bu kural yönetim kurulunun elektronik ortamda yapılması hâlinde de uygulanır”. Bu yeni düzenleme ile ETK 330.1 c.1 hükmünün ortaya çıkardığı sakınca ve tartışmalar giderilmiştir. Zira ETK 330.1 c.1 ağırlaştırılmış toplantı ve karar nisabını öngörmekteydi. Yeni düzenleme ile ortaklık esas sözleşmesinde/esas taahhütname-sinde daha ağırlaştırılmış bir nisap öngörülmemiş ise yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve toplantıda bulunanların çoğunluğu ile karar alır. Esas sözleşme/esas taahhütname ile kanuni toplantı ve karar nisabının düşürülmesi mümkün değildir ve bu bakımdan hüküm emredicidir²⁸.

Oylar eşit olduğu takdirde o konu gelecek toplantıya bırakılır. İkinci toplantıda da eşitlik olursa söz konusu öneri reddedilmiş sayılır (m. 390.3).

Toplantıda çekimser oy kullanılıp kullanılamayacağına ilişkin bir düzenlemeye 390. maddede yer verilmemiştir. ETK dönemindeki yorumlar doğrultusunda çekimser oy kullanmak mümkündür. Bu durumda çekimser oylar toplantı nisabına dahil edilir, karar nisabı açısından ise ret oyu olarak değerlendirilir²⁹.

²⁷ TEKİNALP, Ortaklıklar ve Tek Kişi, s. 147.

²⁸ Tekinalp, 390.1 c.1 hükmünün emredici olmadığını ifade etmektedir (TEKİNALP, Ortaklıklar ve Tek Kişi, s. 148). Ancak bu nisabın altına düşülemeyeceği hususunda hükmün emredici olduğunda kuşku yoktur.

²⁹ ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar, s. 311; BİLGİLİ/DEMİRKAPI, Şirketler, s. 404.

B. Toplantı Yapmaksızın Yazılı Önerinin Kabul Edilmesi Şeklinde Karar Alınması

1. Öneri-Onay ve İmzaların Fiziki Ortamda Kayıt Altına Alınması

TTK m. 394.4 hükmü, toplantı yapılmaksızın yönetim kurulu kararı üretilmesine imkan sağlamaktadır. Buna göre, “üyelerden hiçbiri toplantı yapılması isteminde bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu kararları, kurul üyelerinden birinin belirli bir konuda yaptığı, karar şeklinde yazılmış önerisine, en az üye tam sayısının çoğunluğunun yazılı onayı alınmak suretiyle de verilebilir. Aynı önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olması bu yolla alınacak kararın geçerlilik şartıdır. Onayların aynı kâğıtta bulunması şart değildir; ancak onay imzalarının bulunduğu kâğıtların tümünün yönetim kurulu karar defterine yapıştırılması veya kabul edenlerin imzalarını içeren bir karara dönüştürülüp karar defterine geçirilmesi kararın geçerliliği için gereklidir”.

Bu yöntem, yeterli müzakereye imkân vermediğinden ve yönetim kurulu üyelerinin konunun uzmanlarına veya diğer kurul ve komitelerin görüşlerine başvurabilmelerine müsait olmadığından istisnai bir karar alma yoludur. Dolayısıyla acele karar alınmasının gerekli olduğu zamanlarda uygulanmalıdır³⁰.

TTK m. 394.4 hükmü, ETK m. 330’un ikinci fıkrası hükmüne açıklık kazandıran iki değişiklikle, korunmuştur. Bunlardan birincisinde bir önerinin elden dolaştırılarak karar alınmasında karar nisabı belirlenmiş, böylece uygulamadaki karışıklığa ve tartışmalara son verilmiş, ikincisinde ise imzaların aynı kâğıtta olmasına gerek bulunmadığı ifade olunmuştur³¹. Bu iki husus birkaç bakımdan dikkat çekicidir:

Birincisi, bu yolla bir karar alınabilmesi için üyelerden hiç birisinin toplantı talebinde bulunmamış olması gerekir. Herhangi bir üye toplanılması isteminde bulunduğu takdirde karar şeklinde yazılmış öneriyi üyelere göndermenin bir anlamı yoktur. Ayrıca yazılı önerinin, tüm yönetim kurulu üyelerine ulaştırılmış olması gerekir. Aynı önerinin tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmış olması bu yolla alınacak kararın geçerlilik şartıdır. Bu hüküm, “elden dolaştırma” yönteminde toplantı yetersayısının oybirliği olduğunu göstermektedir³².

İkincisi, bu yolla karar alınabilmesi için yapılan yazılı öneriye, üye tam sayısının en az çoğunluğunun yazılı şekilde katılması gereğidir. Yöntemin, görüşme ve tartışmaya imkân vermemesi zayıf yönü olarak ifade edilmekle beraber, karar nisabını daha yukarı çekmek suretiyle bu sakınca giderilmektedir. Çünkü yukarıda incelenen fiziki toplantıya ilişkin toplantı ve karar nisabı dikkate alındığında, söz

³⁰ BİLGİLİ/DEMİRKAPI, Şirketler, s. 405.

³¹ Bkz.:6102 Sayılı TTK 390 ıncı maddesi dördüncü fıkra gerekçesi.

³² ÇAMOĞLU (Poroy/Tekinalp), Ortaklıklar, s. 311; İMREGÜN, s. 212; DOMANIÇ, Şirketler, s. 589.

gelimi yedi üyeden oluşan bir yönetim kurulu, dört üye ile toplanıp üç üyenin aynı yöndeki oyu ile karar alabilir. Üyelerden birisinin önerisini yazılı olarak kabul etme yönteminde (elden dolaştırma) ise aynı yönetim kurulundan en az dört üyenin yazılı kabul vermesi gerekir. Daha fazla üyeli yönetim kurullarında, bu iki yöntem bakımından ikincisinin birinci ile aynı sonucu elde edebilmesi için daha fazla sayıda üyenin yazılı kabulüne ihtiyaç duyulacaktır. Dolayısıyla anılan yöntemi düzenleyen m. 390.4 hükmü, aynı maddenin birinci fıkrasında belirlenen toplantı ve karar nisabını dolaylı olarak ağırlaştırmaktadır. Ancak bunun bir sakıncası olduğu söylenemez.

Üçüncüsü, bu yöntemde imzaların aynı kâğıtta olması zorunlu değildir. Ancak onay imzalarının bulunduğu kâğıtların tümünün karar defterine yapıştirılması kararın geçerlilik şartıdır. Farklı kâğıtlardaki imzalarla onay mümkün olmakla beraber, bu imzalı kâğıtların üyelere gönderilen yazılı öneri metnini aynen içermesi gereklidir. Onay metinlerinin farklılık arz etmesi veya tartışmaya yol açacak türde başka anlamlar içermesi kararın alınmamış olması sonucunu doğurur.

2. Öneri-Onay ve İmzaların Elektronik Ortamda Kayıt Altına Alınması

Elden dolaştırma yöntemi ile karar alınmasında üyenin yazılı önerisinin ve diğer üyelerinin yazılı onaylarının fiziki bir kâğıtta tecessüm etme zorunluluğu da yoktur. Öneri ve onayların yazılı olmasında kuşku olmamakla birlikte, buradaki yazılılık kayıtlı elektronik posta ortamı ve güvenli elektronik imzayı da kapsar niteliktedir.

Nitekim 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu m. 14.2; “Kanunda aksi öngörülmedikçe, imzalı bir mektup, asılları borç altına girenlerce imzalanmış telgraf, teyit edilmiş olmaları kaydıyla faks veya buna benzer iletişim araçları ya da güvenli elektronik imza ile gönderilip saklanabilen metinler de yazılı şekil yerine geçer” şeklindeki hükmünü burada uygulama imkanı vardır³³. **Düzenleme ilk olarak 5070 sayılı Kanununun 22.** maddesi ile kabul edilmiş ve TBK da aynı esası benimsemiştir³⁴. Yönetim kurulu kararları, yazılı şeklin özel olarak sıkı kurallara tabi tutul-

³³ TBK 14. madde gereğesinde, “818 sayılı Borçlar Kanununun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasında, kanunda aksine bir hüküm yoksa imzalı bir mektup ile aslı borç altına girenlerce imzalanmış bir telgrafnamenin, yazılı şekil yerine geçmesi kabul edildiği hâlde, Tasarımın 14 üncü maddesinin ikinci fıkrasında, iletişim teknolojilerinde ortaya çıkan yeni gelişmeler göz önünde tutularak, bunlara teyit edilmiş olmaları kaydıyla, faks veya buna benzer iletişim araçları ile güvenli elektronik imzayla gönderilip saklanabilen metinler de eklenmiş ve hükmün kapsamı genişletilmiştir. Ancak, söz konusu iletişim araçlarıyla gönderilen metinlerin yazılı şekil yerine geçmesi için, bunları alanlar tarafından teyit edilmiş olması şarttır. Güvenli elektronik imzayla gönderilen metinlerin ise, yazılı şekil yerine geçmesi için, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa uygun olarak gönderilmesi ve alanlar tarafından bilgisayar ortamında kaydedilerek saklanabilmesi gerekir” şeklindeki açıklaması da güvenli elektronik imza ile gönderilen öneri metni ve diğer üyelerin aynı şekilde gönderdikleri onay metninin karar alınması için yeterli ve geçerli olduğunu göstermektedir.

³⁴ HATEMİ/GÖKYAYLA, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Vedat, İstanbul, 2011, s. 47.

duğu hallerden³⁵ (**örneğin poliçe, bono, çek gibi kambiyo senedi düzenlenmesi**) **sayılmayacağı için bunların** elektronik imza ile ve kayıtlı elektronik posta sistemi ile oluşturulmaları mümkündür. Bunların karar defterine yansıtılmaları ise teknik bir sorundur³⁶.

Yine TTK m. 18.3, “Tacirler arasında, diğer tarafı temerrüde düşürmeye, sözleşmeyi feshe, sözleşmeden dönmeye ilişkin ihbarlar veya ihtarlar noter aracılığıyla, taahhütlü mektupla, telgrafla veya güvenli elektronik imza kullanılarak kayıtlı elektronik posta sistemi ile yapılır” şeklindeki düzenleme ile elden dolaştırma yönteminin yazılılık şartını güvenli elektronik imzaya bağlanmış kayıtlı elektronik posta (KEP) aracılığıyla yapmaya izin vermiştir.

Güvenli elektronik imza ve KEP aracılığı ile karar alınması yöntemi bir online toplantı türü veya elektronik toplantı sistemi türü değildir. TTK 390.4 maddesinde ifade edilen üyelerden birinin yazılı önerisinin elden dolaştırılması ve diğer üyelerin yazılı-imzalı onay vermesi suretiyle karar alınması yönteminin bir türüdür.

C. Elektronik Ortamda Yönetim Kurulu Toplantısı ve Elektronik Toplantı Sistemi

1. Elektronik Ortamda Yönetim Kurulu Toplantısının Ortaya Çıkışı

TTK, şirketler hukukunda elektronik ortamın kullanımına ilişkin özel hükümler öngörmektedir. Anılan Kanun ile konu ilk kez Türk pozitif hukukunun düzenleme alanına girmiştir³⁷. Kanunun genel gerekçesinde internetin ticari hayatta ve özellikle şirketler hukukunda şeffaflığın sağlanmasının bir aracı olarak kullanılmasından söz edilmektedir³⁸. Bu durum günümüz teknolojisinin bir gereği olmanın yanında AB ile “müzakere eden ülke” hukuki statüsüne sahip olmanın da bir sonucudur. Zira AB ile adaylık ve müzakere sürecinde bulunan Türkiye’nin yasal mevzuatını AB’nin yönerge ve tüzüklerini dikkate alarak değiştirmesi kaçınılmaz bir gerekliliktir³⁹. AB Komisyonu şirketler hukukuyla ilgili tavsiyeler almak amacıyla 2001 yılında “Şirketler Hukuku Alanında Yüksek Düzeyli Uzmanlar Kurulunun Avrupa’da Şirketler Hukukunun Modern Bir Yapıya Kavuşturulması Amacıyla Hazırladığı Rapor” adlı bir çalışma yaptırmış ve Uzmanlar Kurulunun tavsiyeleri doğrultusunda Komisyon kısa, orta ve uzun vadeli olmak üzere bir Hareket Planı

³⁵ OĞUZMAN, M.K., ÖZ, M.T., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I, Vedat, İstanbul, 2011, s. 154 ve 153’te 188 numaralı dipnot.

³⁶ TEKİNALP, Ortaklıklar ve Tek Kişi, s. 149.

³⁷ ARI, Z., “Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Elektronik Ortama İlişkin Hükümü (Tasarı m. 1527) ve Sanal Genel Kurul”, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XIII, Sayı: 3-4, Aralık-2009, s. 178.

³⁸ Bkz. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Genel Gerekeç, Par. 89.

³⁹ KAYA, M.İ., “Ticaret Sicilinin Elektronik Ortamda Tutulması”, Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt:V, Sayı: 1, 2008, s. 69.

hazırlamıştır⁴⁰. Elektronik ortamın şirketler hukukunda kullanımına ilişkin yeni TTK düzenlemesi aslında AB'deki bu çalışmalara paralel bir gelişmedir.

Birçok ülkede şirketler hukuku yazılı onay ile yönetim kurulunda oy verilmesini kabul etmekte, böylece yönetim kurulu yazılılık yanında tartışma ve oylama gibi etkinlikleri içeren bir online forum kullanımı devreye sokabilmektedir. Ancak bu durum ortaklık ana sözleşmesi ve kanunun kontrolü altında, yazılı onayla sağlanmaktadır⁴¹.

ABD'de birçok eyalette kanun gereği sanal bir online varlığı yanında eşzamanlı bir telefon konferans sistemi ve diğer teknoloji bileşenleri bir arada bulunmaktadır. Yazılılıkla birlikte ses bileşenlerini de içeren bilgisayar aracılığıyla web konferans teknolojisi kullanılarak eş anlı, hukuken geçerli yönetim kurulu toplantısı iki binli yılların başında gereksinimleri karşılamaktaydı. Ancak salt online toplantıya izin verilmiyordu. Sadece California ve Illinois gibi bir iki eyalet, şirket yönetim kurulu tüm üyelerinin birbirlerini “duymak” yolu ile “iletişim” sağlayıp toplantıyı tamamlamalarına kanunlarında izin vermişti. Bu eyalet kanunlarına göre “iletişim” bir ses bileşeni dâhil olsun veya olmasın, şirket, yönetim kurulu toplantısını tamamen çevrimiçi toplantı şeklinde yapabilir⁴².

Bu düzenlemenin altında yatan çağdaş gerekçelerden biri internet ve sanal ortamların elverişli hale gelmesidir⁴³. Bir diğeri ise kurumsal yönetim anlayışıdır. Kurumsal yönetim, özellikle HAAO'da görülen mülkiyet–kontrol ayrımının ortaya çıkardığı sorunları en aza indirmeyi amaçlayan, şirketin yönetim ve denetim esaslarını temel kurallara bağlayan, şirketi kuruluşundan tasfiyesine kadar bir bütün ve çok önemli bir ekonomik birim olarak ele alan özel bir yönetim sistemini ifade eder. Bu sistem, pay sahiplerinden, yöneticilere, memurlardan işçilere kadar her grubun, şirketin yönetim sürecinde hukuken önemli ve etkili roller üstlenmesi prensibine dayanır⁴⁴.

Her ülke, kurumsal yönetim ilkelerini şirketler hukuku düzenlemeleri, para ve sermaye piyasalarının yapısı gibi unsurlara bağlı olarak farklı şekilde hazırlamaktadır ve şirketler bu ilkelere uymak zorunda değildir. Buna karşılık kurumsal yönetimin, adillik, hesap verilebilirlik, sorumluluk ve kamuyu aydınlatma (şeffaflık) olmak üzere evrensel kabul gören ve geçerliliği olan dört ana ilkesi bulunmaktadır⁴⁵.

⁴⁰ ARI, s. 179.

⁴¹ HILLIARD, T., “The Law of Virtual Board Meetings”, p. 2 (<http://www.corbinball.com/articles/art-virtualboards.htm>- Erişim Tar. 20.12.2012).

⁴² HILLIARD, s.2.

⁴³ LATHAM, M., “The Internet Will Drive Corporate Monitoring”, *Corporate Governance International*, June 2000, p.3.

⁴⁴ ÖZER, I., Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve Genel Kurulun Elektronik Ortamda Toplanması ve Karar Alması, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Yüksek Lisans Programı, Ankara, 2006, s. 24.

⁴⁵ LACY, J. d. (Ed.), *The Reform of United Kingdom Company Law*, Cavendish Publishing Lim., London, 2002, p. 181.

Her ülke, kendi özel kurumsal yönetim ilkelerini bu dört taşıyıcı sütun üzerine oturtur. Kurumsal yönetim ilkelerine şirket yapısı ve politikası açısından uygun davranmanın ve bunları hayata geçirmenin yegâne yolu etkili ve dinamik yönetim kurullarından geçer. Bu bağlamda kurumsal yönetim ilkelerinin en çok etkilediği organın yönetim kurulu olduğu bilinmektedir⁴⁶. Günümüz koşullarında yönetim kurulunun etkin ve dinamik çalışması ise fiziken bir araya gelme zorunluluğu ile çelişmekte, bu nedenle kurul üyeleri fiziken farklı mekânda olsalar bile şirket hedeflerine uygun kararlar almak konusunda teknolojik imkânlarla gereksinim duymaktadırlar. Elektronik ortamda yönetim kurulu toplantısı seçeneği bu amaca hizmet etmektedir.

2. Elektronik Ortamda Yönetim Kurulu Toplantısının Yasal Koşulları

Anonim ortaklıkta yönetim kurulunun kurul olarak çalışması geleneksel olarak, çağrı ile gündemin gerektirdiği nisaplara uyarak toplanmak, konuları ve önerileri müzakere ederek karar almak, kararları yazılı hale getirmek, imzalamak ve karar defterine geçirmek demektir⁴⁷. Bilindiği üzere “aslen katılma ilkesi” gereğince yönetim kurulu toplantısına temsilen veya vekâleten katılmak söz konusu olamaz. TTK m. 390.2 uyarınca vekâlet veya temsil yetkisi bir diğer yönetim kurulu üyesine de verilemez, üyelerin birbirlerini temsilen oy vermeleri yasaktır ve bu şekilde kullanılan oylar geçersizdir⁴⁸. Esası bu olan yönetim kurulu toplantıları maddi ortamda yapılabileceği gibi elektronik ortamda da yapılabilir. Ayrıca maddi ortamda yapılan toplantılara bir kısım yönetim kurulu üyelerinin elektronik ortam aracılığı ile katılması mümkündür. TTK m. 1527 elektronik ortamda toplantıya izin vermektedir. Aşağıda öncelikle m. 1527 düzenlemesine ilgili olanlar bakımından aynen yer verildikten sonra elektronik ortamda yönetim kurulu toplantısının koşulları tartışılacaktır.

TTK m. 1527.1: “Şirket sözleşmesinde veya esas sözleşmede düzenlenmiş olması şartıyla, sermaye şirketlerinde yönetim kurulu ve müdürler kurulu tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi, bazı üyelerin fiziken mevcut buldukları bir toplantıya bir kısım üyelerin elektronik ortamda katılması yoluyla da icra edilebilir. Bu hâllerde Kanunda veya şirket sözleşmesinde ve esas sözleşmede öngörülen toplantı ile karar nisaplarına ilişkin hükümler aynen uygulanır”.

1527.3: “Birinci ve ikinci fıkrada öngörülen hâllerde, elektronik ortamda oy kullanabilmek için, şirketin bu amaca özgülenmiş bir internet sitesine sahip olması, ortağın bu yolda istemde bulunması, elektronik ortam araçlarının etkin katılmaya elverişliliğinin bir teknik raporla ispatlanıp bu raporun tescil ve ilan edilmesi ve oy kullananların kimliklerinin saklanması şarttır”.

⁴⁶ Bkz: TTK Genel Gerekeçe, Paragraf no: 72.

⁴⁷ TEKİNALP, Ortaklıklar ve Tek Kişi, s. 146.

⁴⁸ TEKİNALP, Ortaklıklar ve Tek Kişi, s. 147.

1527.4: “Birinci ve ikinci fıkrada anılan şirketlerde esas sözleşme veya şirket sözleşmesi gereği şirket yönetimi, bu yolla oy kullanmanın bütün şartlarını gerçekleştirir ve ortağa gerekli bütün araçları sağlar”.

1527.6: “Birinci ilâ dördüncü fıkra hükümleri çerçevesinde oyun gerçek sahibi tarafından kullanılmasına ve uygulamaya ilişkin kurallar ile pay sahibinin temsilcisine internet sitesi aracılığıyla talimat vermesi esas ve usulleri Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılacak bir tebliğle düzenlenir”.

1528.1: “Elektronik ortamı kullanmak isteyen ortaklar, pay sahipleri ve yönetim kurulu üyeleri elektronik posta adreslerini şirkete bildirirler”.

TTK m. 1527.1, sermaye şirketlerinde müdürler kurulu ve yönetim kurulu üyelerinin, öngörülen belirli durumlarda, kurul toplantılarına görüntü ve ses aktarılması yoluyla katılabilmelerinin ve oy vermelerinin esas sözleşme veya şirket sözleşmesiyle düzenlenebileceği hükme bağlanmıştır⁴⁹. Birinci fıkra hem elektronik ortamda yönetim kurulu toplantısı yapılabilmesi için hem de elektronik ortamda katılma için esas sözleşmede hüküm bulunması gereğine işaret etmektedir. Bu koşul gerçekleşmiş ise bir yönetim kurulu üyesinin elektronik ortamda toplantıya katılması başkanın iznine bağlı değildir; üyenin elektronik ortamda katılacağını bildirmesi yeterlidir. Çünkü YK üyesinin elektronik ortamda katılma hakkı artık yasal dayanağı olan esas sözleşme hükmünden doğmaktadır⁵⁰.

Maddenin 3. fıkrasında, 1. ve 2. fıkrada öngörülen hallerde, elektronik ortamda oy kullanabilmek için, şirketin bu amaca özgülenmiş bir web sitesine sahip olması, ortağın bu yolda istemde bulunması, elektronik ortam araçlarının etkin katılmaya elverişliğinin bir teknik raporla kanıtlanıp bu raporun tescil ve ilan edilmesi ve oy kullananların kimliklerinin saklanması şartı getirilmiştir.

Maddenin 4. fıkrasında, 1. ve 2. fıkrada anılan şirketlerde esas sözleşme veya şirket sözleşmesi gereği şirket yönetiminin, bu yolla oy kullanmanın bütün şartlarını gerçekleştireceği ve ortağa gerekli bütün araçları sağlayacağı hükme bağlanmıştır.

Söz konusu düzenlemeler, esas itibarıyla inceleme konumuzun temelini oluşturmaktadır. Ancak sermaye şirketlerinden özellikle anonim ortaklık yönetim kurulu toplantılarına ilişkin hükmün bu çalışma bağlamında geniş bir şekilde incelenmesi gereği vardır. Zira sermaye şirketlerinden limited şirketlerde müdürler kurulu genellikle şirketin ya tüm sermaye payını ya da önemli bir çoğunluğunu elinde bulduran kişilerden oluşmakta ve yakın gelecekte elektronik ortamda toplantı yapmayı gerektirecek bir organizasyon yapısı bu tür şirketlerde söz konusu olmayabilecektir. Oysa anonim şirketlerin çok uluslu yapıya müsait olmaları veya birden çok ülkede faaliyet gösterme olasılıkları diğerlerine göre daha yüksektir.

⁴⁹ ÇETİN, N., Ortaklık Haklarının Elektronik Ortamda Kullanılması, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006, s. 212.

⁵⁰ TEKİNALP, Ortaklıklar ve Tek Kişi, s. 147.

Anonim şirket yönetim kurulu toplantılarına elektronik yöntemlerle katılabilmenin ön koşulu, bu olanağa ana sözleşmede yer verilmesidir. İkinci olarak, elektronik ortam araçlarının elverişliliğinin kanıtlanması ve oy kullananların kimliklerinin saklanması gerekmektedir. Tüm bu hususların uygulanmasına ilişkin esaslar Sanayi ve Ticaret bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelik ile belirlenecektir. Maddeye ilişkin gerekçede, yönetim kurulu toplantılarında online olarak alınan kararların geçerli olduğu, bu kararların güvenli elektronik imza ile imzalanması mümkün olduğu gibi, sonradan fiziki imza ile de kayıt altına alınabileceği ifade edilmektedir⁵¹.

Gerekçede, anonim ortaklıklarda yönetim kurulu toplantılarının online olarak yapılabilmesinin, özellikle yabancı sermayeli şirketlerde önemli bir sorunu çözümleneceği ifade edilmektedir. Zira üyelerinin bir kısmı hatta tamamı yurt dışında yerleşik yabancılardan oluşan yönetim kurullarının toplantılarının fiziki olarak yapılması önemli güçlükler arz etmekte, kararların 6762 sayılı Kanunun 330. maddesinin 2. fıkrasına göre alınması ise, çoğu kez arzu edilen düzeyde müzakereye olanak sağlamamaktadır.

Anılan madde ile getirilen düzenleme çerçevesinde, anonim ortaklık yönetim kurulu toplantısının yapılması bakımından, görüntü ve ses nakli şeklinde toplantı formatı gerekmekte olup, anılan hüküm çerçevesinde, yönetim kurulu toplantısının, görüntü ve ses naklini içermeyen şekilde, sohbet odası formatında ve yazılı bir şekilde yapılması mümkün değildir⁵².

Elektronik ortamda yapılan yönetim kurulu toplantısında kararların nasıl alınacağı konusuna gelince; teknik anlamda kararın alındığı ve alınan karar istikametinde oy verildiğinin tevsik edilmesi gerekir. Burada 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 14 ve 15. maddeleri ile TTK madde 18.3'e işaret etmek gerekir. Buna göre yönetim kurulu kararları geleneksel yöntemle önerilerin yazılı-imzalı onaylanması yoluyla gerçekleştirilebileceği gibi, gerek elektronik ortamda yapılan yönetim kurulu gerekse maddi ortamda yapılan yönetim kurulu toplantısına elektronik ortamda katılarak güvenli elektronik imza ile imzalanması suretiyle veya elektronik posta gönderilmesiyle de gerçekleştirilebilir⁵³. Ancak öneriye katıldığını veya katılmadığını ifade eden üyenin elektronik postası güvenli elektronik imzalı olarak gönderilmelidir.

TTK m. 1527, elektronik ortamda yönetim kurulu imkânının yaratılmasını, AO için yasal bir zorunluluk olarak değil; ortaklığın isteğine bırakılmış bir uygulama

⁵¹ Bkz. TTK madde gerekçesi, KENDİGELEN, A., Gerekçeli-Karşılaştırmalı Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun, 1. Baskı, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011, s. 1433.

⁵² ÇETİN, a.g.e., s. 214.

⁵³ TEKİNALP, Ortaklıklar ve Tek Kişi, s. 147.

ma olarak hüküm altına almıştır. Bir YK toplantısının elektronik ortamda gerçekleştirilebilmesi, oy kullanımı, görüntü ve ses naklinin yapılabilmesi için şirket, hem toplantının yapıldığı yerde hem de yönetim kurulu üyesinin de fiilen bulunduğu yerde bilgisayar temin etmek, internet bağlantısını kurmak, bilgisayarda web kamerası, ses kartı, mikrofon ve en önemlisi toplantı tarzı bir müzakere ve tartışmanın gerektirdiği sağlam bir yazılımcı çalışır durumda tutmak gibi gerekli teknik hazırlıkları yapmak zorundadır. Yönetim kurulu üyeleri buldukları yerde teknik donanımına sahip değilse elektronik ortamda toplantı yapma imkânına erişemeyecek ve ancak geleneksel usulde yapılan YK toplantısına katılabilecektir. AO'nun sırf elektronik toplantı uğruna yönetim kurulu üyelerini teknik külfetlere katlanmak zorunda bırakmak gibi uygulaması iyiniyet kuralları ile bağdaşmaz.

Ancak dinamik yapıya sahip bir AO'nun internet teknolojilerinde yaşanan hızlı ve sürekli gelişimin sağladığı olanaklardan yararlanması olağandır. TTK m. 1527 bu amaca yönelik olarak düzenlenmiş ve bunu pratikte uygulanabilir ve denetlenebilir hale getirmek üzere Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından bir tebliğ yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Tebliğ temelde elektronik toplantı sistemini düzenlemektedir.

D. Yönetim Kurulu Toplantılarının Şekli ve İç Yönerge

TTK'nın "Yönetimin devri" başlıklı madde 367.1 hükmüne göre, yönetim kurulu esas sözleşmeye konulacak bir hükümlerle, bir iç yönerge düzenleyebilir. Bu iç yönerge şirketin yönetimini düzenler; bunun için gerekli olan görevleri, tanımlar, yerlerini gösterir, özellikle kimin kime bağlı ve bilgi sunmakla yükümlü olduğunu belirler. Anılan madde hükmünde bu iç yönergenin içeriğinin ve şeklinin nasıl oluşturulacağına ilişkin bazı ipuçları olmakla beraber kesin bir belirleme yoktur⁵⁴. İç yönergeyi düzenleme görevi ve yetkisi maddede açıkça yönetim kuruluna verilmiştir⁵⁵. Dolayısıyla uygulamadaki gelişmelere göre iç yönergenin şeklinin ortaya çıkacağı söylenebilir⁵⁶.

Pulaşlı'ya göre iç yönergede yönetim kurulu toplantılarının hangi tür ve şekilde yapılacağına ilişkin düzenlemelere de yer verilebilir. İç yönergede "yönetim kurulu toplantıları" başlığı altında, yönetim kurulunun toplantıya davet usulü, gündemin oluşturulması hususları, toplantıda görüşülecek konular hakkındaki bel-

⁵⁴ TEKİNALP, Ortaklıklar ve Tek Kişi, s. 134; Anılan eserde Tekinalp, iç yönerge'den "iç yönetmelik" olarak söz etmektedir. Ancak bu ifade Tasarı'nın ilk şekline aittir. TBMM Genel Kurulunda 13.01.2011 tarihli görüşmede verilen önergenin kabulü ile 367 nci maddesinde yer alan "iç yönetmelige" ve "yönetmelik" ibarelerinin sırasıyla "iç yönergeye" ve "iç yönerge" şeklinde değiştirilmiş, madde bu şekilde yasalaşmıştır [YALVAÇ, G., KAYA, M.İ., Gereççeli-Karşılaştırmalı Türk Ticaret Kanunu, Adalet, Ankara, 2011, s. 583; KENDİGELEN, A., Türk Ticaret Kanunu-Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 2. Bastı, XII Levha, İstanbul, 2012, s. 539 (İlk Tespitler)].

⁵⁵ KENDİGELEN, İlk Tespitler s. 258.

⁵⁶ PULAŞLI, Şirketler, s. 425.

gelerin üyelere ne zaman verileceği, başkanın bilgi vermek amacıyla şirket yöneticilerini toplantıya davet edebileceği ve yönetim kurulu toplantı nisabı (esas sözleşme de öngörülmüş olmak koşuluyla) gibi konular belirlenebilir⁵⁷.

Bu kapsamda iç yönergede, yönetim kurulu toplantılarına fiziki ortam, elektronik ortam veya fiziki ortam ile birlikte bazı üyelerin elektronik ortam araçlarıyla katılımı yollarından hangisi veya hangilerinin uygulanacağı belirlenebilir. Bununla birlikte kanun ve esas sözleşme hükümlerine aykırı olmamak koşulu ile toplantıya çağırının şekli, toplantı zamanları, toplantının şekli, fiziki toplantı, fiziki toplantıya diğer şekillerde katılım veya elden dolaştırma yöntemi ve bunların koşulları da iç yönergede belirlenebilir.

III. Elektronik Toplantı Sistemi

A. Elektronik Toplantı Sistemi Kavramı

Genel anlamıyla *elektronik toplantı sistemi* birbirlerinde uzakta olan kişilerin, telekomünikasyon ağı ve video teknolojisi yoluyla iletişim kurmalarını sağlayan iletişim biçimidir⁵⁸. Esasında elektronik toplantı sistemi özel yazılım ve süreçlerden oluşan bir toplantı destek sistemidir⁵⁹. Bu nedenle toplantının kendisi değil, bir toplantı aracıdır. Birçok türü olmakla beraber konumuz bağlamında en elverişli olanlardan biri video konferans yöntemidir.

Yüz yüze yapılan iletişime alternatif olmak üzere gündeme gelen video konferans sistemi elektronik toplantı sistemlerinden biridir. Bu iletişim türünün temel niteliği, diğer iletişimlerin aksine bekleme özelliği olmayan eş zamanlı bir sistem olmasıdır. Bu yüzden verilerin iki ya da daha fazla nokta arasında iletilmesi ve iletişim kanallarında herhangi bir aksaklığın olmaması gerekir⁶⁰.

Tebliğdeki tanıma göre elektronik toplantı sistemi; “sermaye şirketlerinde yönetim kurulu ve müdürler kurulu toplantılarına... elektronik ortamda katılmayı, öneride bulunmayı, görüş açıklamayı ve oy vermeyi teminen ...şirketlerin kurucuları veya bu konuda hizmet alımı yapabilecekleri bilişim sistemi”ni ifade eder (Tebliğ m.4.1.ç).

⁵⁷ PULAŞLI, Şirketler, s. 425.

⁵⁸ TUTAR, H., Yönetim Bilgi Sistemi, 2. Baskı, Seçkin, Ankara, 2010, s. 258.

⁵⁹ HODGES, S. L., Electronic Meeting Systems – What They Are And How They Could Benefit Australian Government Organisations, MMIB8004 Special Research Topic 2, Submitted in partial fulfillment of Master of Management degree, December, 2010, p. 17.

⁶⁰ TUTAR, s. 258.

B. Tebliğ Göre Elektronik Toplantı Sisteminin Bileşenleri ve Süreçler

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın (Bakanlık) 6102 sayılı TTK m.1527.6'ya dayanarak hazırladığı "Anonim Şirket Genel Kurulları Dışında Ticaret Şirketlerinde Elektronik Ortamda Yapılacak Kurullar Hakkında Tebliğ",⁶¹ sermaye şirketlerinde yönetim kurulu ve müdürler kurulu toplantılarına, kollektif, komandit, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin ortaklar kurulu veya genel kurul toplantılarına, elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama, oy kullanma ve Elektronik Toplantı Sisteminin işleyişine ve denetimine ilişkin usul ve esaslar ile şirket sözleşmesi hükmünün örneğine ilişkin içeriği düzenlemiştir. Anılan Tebliğ ile getirilen esaslar aşağıdaki başlıklar altında incelenmektedir.

1. Şirket Türü ve Kurul Türüne Göre Elektronik Toplantı Sisteminin Kullanılabilirliği

Tebliğ'in "kapsam" başlıklı ikinci maddesine göre, Tebliğ; sermaye şirketlerinde yönetim kurulu ve müdürler kurulu toplantılarına, kollektif, komandit, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin ortaklar kurulu veya genel kurul toplantılarına, elektronik ortamda katılma, öneride bulunma, görüş açıklama, oy kullanma ve Elektronik Toplantı Sisteminin işleyişine, denetimine ilişkin usul ve esaslar ile şirket sözleşmesi hükmünün örneğini içermektedir (Tebliğ m.2).

Sermaye şirketlerinde yönetim kurulu ve müdürler kurulu toplantılarına isteyen hak sahipleri Elektronik Toplantı Sistemi aracılığıyla elektronik ortamda katılabilirler. Üyelerden herhangi birinin toplantıya fiziken katılacağını beyan etmemesi halinde toplantı tamamen elektronik ortamda da yapılabilir (Tebliğ m.5).

Kendigelen, m. 1527.3 gereği toplantıların elektronik ortamda yapılabilmesi için şirketin bu amaca özgülünmüş bir internet sitesine sahip olması zorunluluğunun aranmasının bir anlam ve amacının olmadığını, zira özellikle yönetim veya müdürler kurulu toplantılarının mutlaka internet ortamında yapılmasının şart olmadığını, internet kullanmaksızın görüntülü telefon üzerinden veya tele konferansla bazı üyelerin toplantıya katılmasının sağlanabileceğini ifade etmektedir⁶². Ancak kanımızca TTK m.1527.6'ya dayanılarak çıkarılan Tebliğ'in m.5 ve diğer hükümleri karşısında şirketin bu amaca özgülünmüş bir internet sitesine sahip olması bir zorunluluktur.

2. Sistemi Kullanacak Şirketlerin Yükümlülükleri

a. Şirket Esas Sözleşmesinin Kanuna Uyumlu Hale Getirilmesi

Elektronik toplantı sistemini kullanacak olan anonim şirketler, birinci aşama-

⁶¹ RG.; Tarih: 29.08.2012, Sayı : 28396. Anılan Tebliğ'in 17. Maddesi doğrultusunda Tebliğ, 1/10/2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

⁶² KENDİGELEN, İlk Tespitler, s. 601.

da esas sözleşmelerini TTK m.1527 ile uyumlu hale getirmek zorundadırlar. TTK m.1527 uyarınca yönetim kurulu toplantısına elektronik ortamda katılma ve oy kullanma sistemini uygulayacak sermaye şirketlerinin şirket sözleşmesinde aşağıda belirtilen hükmün yer alması zorunludur:

Şirket sözleşmesi hükmü:

“Şirketin yönetim kurulu/müdürler kurulu toplantısına katılma hakkına sahip olanlar bu toplantılara, Türk Ticaret Kanununun 1527 nci maddesi uyarınca elektronik ortamda da katılabilir. Şirket, Ticaret Şirketlerinde Anonim Şirket Genel Kurulları Dışında Elektronik Ortamda Yapılacak Kurullar Hakkında Tebliğ hükümleri uyarınca hak sahiplerinin bu toplantılara elektronik ortamda katılmalarına ve oy vermelerine imkan tanıyacak Elektronik Toplantı Sistemini kurabileceği gibi bu amaç için oluşturulmuş sistemlerden de hizmet satın alabilir. Yapılacak toplantılarda şirket sözleşmesinin bu hükmü uyarınca kurulmuş olan sistem üzerinden veya destek hizmeti alınacak sistem üzerinden hak sahiplerinin ilgili mevzuatta belirtilen haklarını Tebliğ hükümlerinde belirtilen çerçevede kullanabilmesi sağlanır.”

Esas sözleşme değişikliği usulüne uygun şekilde yapıldıktan sonra tescil ve ilan edilmesi gerekir.

b. Toplantıların Elektronik Katılıma Uygun Mekânlarda Yapılması ve Toplantının İdaresi

Öncelikle elektronik toplantı sisteminin kullanım koşullarının şirketin web sitesinde yayınlanması katılımcılar açısından gereklidir. Zira Tebliğe göre toplantıya elektronik ortamda katılmak isteyenlerin şirkete bildirimde bulunması zorunludur. Tebliğ kapsamındaki toplantılara elektronik ortamda katılmaya olanak tanıyan şirketlerdeki toplantı çağrıları ilgili düzenlemeler uyarınca yapılır. Çağrıyla birlikte elektronik ortamda toplantıya katılma ve oy kullanmaya ilişkin bilgi ve belgeler şirketin internet sitesinde erişime hazır bulundurulur. Toplantıya katılma hakkı bulunanlar, şirketin internet sitesinde hazır bulundurulacak elektronik ortamda toplantıya katılma taleplerini, toplantı tarihinden bir gün öncesine kadar güvenli elektronik imza ile imzalayarak şirketin KEP⁶³ hesabına iletirler. Şirket, iletilen bu talepleri aldıktan sonra talepte bulunan kişinin toplantı anında Elektronik Toplantı Sistemine erişmesi için gerekli tanımlamaları yapar ve hak sahibinin KEP hesabına bu durumu bildirir. Şirketler, yönetim kurulu veya müdürler kurulu toplantılarına ilişkin olarak usuli işlemlerden farklı esaslar da belirleyebilirler. Bunun için şirket yönetim kurulunun bu yönde karar alması zorunludur.

Elektronik Toplantı Sistemi, toplantıya elektronik ortamda katılmayı beyan

⁶³ Kayıtlı Elektronik Posta, 25/08/2011 tarih ve 28036 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Kayıtlı Elektronik Posta Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin (i) bendinde; “Elektronik iletilerin, gönderimi ve teslimatı da dâhil olmak üzere kullanımına ilişkin olarak hukuki delil sağlayan, elektronik postanın nitelikli şekli” olarak tanımlanmıştır.

eden hak sahiplerinin girebilmesi için toplantı çağrısında belirtilen gün ve saatten bir saat önce erişime açılır. Elektronik Toplantı Sisteminin açılmasıyla birlikte toplantıya elektronik ortamda katılmayı beyan eden hak sahipleri güvenli elektronik imzalarıyla sisteme giriş yaparlar (Tebliğ m. 10.1).

Hak sahibi, elektronik ortamda katıldığı toplantıda ilgili gündeme ilişkin görüşlerini Elektronik Toplantı Sistemi üzerinden yazılı veya sesli olarak iletir (Tebliğ m. 10.2).

Toplantıya elektronik ortamda katılan kişiler, toplantı başkanının ilgili gündem maddesine ilişkin oylamaya geçildiğini bildirmesinden sonra ilgili gündem maddesini Elektronik Toplantı Sistemi üzerinden oylarlar. Oylama sonucu ve varsa muhalefet beyanları Başkan tarafından toplantı tutanağına ve/veya ilgili karara eklenir (Tebliğ m. 10.3).

TTK m.390 uyarınca yönetim kurulu üyelerinden hiçbiri toplantı yapılması isteminde bulunmadığı takdirde kurul üyelerinden birinin belirli bir konuda yaptığı karar şeklinde yazılmış önerisine üyelerce Elektronik Toplantı Sisteminden de güvenli elektronik imzayla onay verilebilir. Bunun için söz konusu önerinin Elektronik Toplantı Sisteminde erişime açılması şarttır (Tebliğ m. 10.4).

c. Elektronik Toplantı Sisteminin Tescil ve İlanı İle Diğer Tedbirlerin Alınması

Tebliğe göre şirket;

Elektronik Toplantı Sisteminin Tebliğ ve TTK hükümlerine uygunluğunu tespit ettirip tescil ve ilan ettirmek (Tebliğ m. 11.1.a),

Tebliğ ve TTK hükümlerine uygun olarak Elektronik Toplantı Sistemine ilişkin kullanım koşullarını internet sitesinde yayımlamak (Tebliğ m. 11.1.b),

Elektronik Toplantı Sisteminde yaşanabilecek sorunlara ilişkin olarak uygun önlemler almak (Tebliğ m. 11.1.c),

Elektronik Toplantı Sistemini kendi kurduğu veya hizmet alımı yaptığı her iki durumda da tescili gerekli olan kararları MERSİS'e aktarmak⁶⁴ (Tebliğ m. 11.1.ç),

Elektronik Toplantı Sisteminde yapılan tüm işlemlere ilişkin kayıtları, toplantıya elektronik ortamda katılan hak sahiplerinin ve temsilcilerinin kimlik bilgilerini, elektronik ortamda, bunların gizliliğini ve bütünlüğünü sağlayarak on yıl süreyle saklamak (Tebliğ m. 11.1.d).

İlgili mevzuat uyarınca toplantıyı yönetecek kişi (yönetim kurulu başkanı,

⁶⁴ Merkezi Sicil Kayıt Sistemi (MERSİS): Ticaret sicili işlemlerinin elektronik ortamda yürütüldüğü, ticaret sicili kayıtları ile tescil ve ilan edilmesi gereken içeriklerin düzenli olarak depolandığı ve elektronik ortamda sunulduğu merkezi ortak veri tabanını da içeren, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından oluşturulan ve yönetilen uygulamayı ifade etmektedir (Tebliğ m. 4.1.h).

başkan vekili veya bunların görevlendireceği kişi), Elektronik Toplantı Sisteminin Tebliğ hükümlerine uygun olarak işletildiğini gözetmekle yükümlüdür.

Şirketler, Tebliğ hükümleri uyarınca kurup işleteceği Elektronik Toplantı Sistemine ilişkin üstlenmiş olduğu her türlü işlemi ve yükümlülüğü yerine getirmek amacıyla destek hizmeti alımı yapabilir. Toplantıyı yapan şirket ve destek hizmeti aldığı şirket, Elektronik Toplantı Sisteminden kaynaklanan nedenlerle hak sahiplerinin uğrayacağı zararlardan kusurları oranında sorumludur.

Şirketler, TTK m.1527.3'e göre kendilerinin kuracakları Elektronik Toplantı Sisteminin, Tebliğ ve TTK hükümlerine uygunluğunu, yukarıda belirtilen kurumlara tespit ettirmek ve söz konusu kurumlarca düzenlenecek teknik raporu ticaret sicili müdürlüğüne tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür (Tebliğ m. 14.1).

Elektronik Toplantı Sistemi hizmetini sağlayacak olan şirketler ise sistemin TTK ve Tebliğ hükümlerine uygunluğunu, anılan kurumlara teknik bir raporla tespit ettirmek zorundadırlar. Hizmet sağlayıcı şirketler bu teknik raporu, Bakanlığın uygun görüşünü aldıktan sonra kayıtlı buldukları ticaret sicili müdürlüğüne tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdür. Yükümlülük yerine getirilmeden şirketler destek hizmeti veremez. (Tebliğ m. 14.2).

Teknik rapor; Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu veya bünyesinde asgari CISA sertifikası⁶⁵ bulunan personele sahip ve bu alanda denetim yapmaya yetkilendirilmiş şirketlerden alınabilir. Bu raporun iki yılda bir yenilenerek, birinci ve ikinci fıkrada öngörülen işlemlerin tekrarlanması zorunludur. Ancak Bakanlık gerekli gördüğü hallerde bu teknik raporun daha kısa bir sürede de alınmasını isteyebilir (Tebliğ m. 14.3).

Yukarıdaki fıkrada belirtilen Kurumların düzenleyecekleri teknik raporda, Elektronik Toplantı Sisteminin asgari olarak;

a) ISO 27001'e uygun⁶⁶ bir bilgi güvenliği ve kişisel verilerin korunması alt yapısına sahip olduğu,

⁶⁵ Tebliğ m.4.1.b'de, "CISA (Certified Information Systems Auditor): Bilgi sistemleri denetçi sertifikası" şeklinde tanımlanmaktadır.

⁶⁶ "ISO 27001, bir Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi (BGYS) standardıdır. Tüm kuruluşları (örneğin, ticari kuruluşlar, kamu kurumları, kar amaçlı olmayan kuruluşlar) kapsar. ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi, dokümanite edilmiş bir BGYS(ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi)'yi kuruluşun tüm ticari riskleri bağlamında kurmak, gerçekleştirmek, izlemek, gözden geçirmek, sürdürmek ve iyileştirmek için gereksinimleri kapsar. Bağımsız kuruluşların ya da tarafların ihtiyaçlarına göre özelleştirilmiş güvenlik kontrollerinin gerçekleştirilmesi için gereksinimleri belirtir. ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi (BGYS), bilgi varlıklarını koruyan ve ilgili taraflara güven veren yeterli ve orantılı güvenlik kontrollerini sağlamak için tasarlanmıştır.

ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi belgesini almak isteyen kuruluşlar ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi standardı genel şartlarını sağlayıp uygulamalı ve Akredite Kuruluşların denetiminden başarı ile geçmelidirler. Kuruluşlar bu denetimden sonra ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi belgesine sahip olabilirler" (<http://www.proxydanismanlik.com/sayfa2.asp?id=2677&title=iso-27001:2005-bilgi-guvenligi-yonetim-sistemi&gclid=COqah6S7z7YCFci23god0G0AHg-> Erişim Tarihi: 20.02.2013).

b) Güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama uygulamalarının, 5070 sayılı Kanuna ve ikincil düzenlemelerle belirlenen standartlara uygun olduğu,

c) 5070 sayılı Kanun ve ikincil düzenlemelerle belirlenen standart ve kriterlere uygun olarak verilerin uzun dönemli arşivlenmesine imkân tanıdığı,

ç) Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından ve diğer destek hizmeti veren şirketler tarafından oluşturulan platform veya bilişim sisteminin MERSİS'e ve ilgili diğer veri tabanlarına entegrasyonu sağlayacak yeterlikte olduğu, şirketlerin kendilerinin kurdukları bilişim sisteminin ise tescili gerekli belgeleri bu veri tabanlarına iletilecek nitelikte olduğu,

gibi hususların tespitini içerir (Tebliğ m. 14.4).

d. Elektronik Toplantı Sisteminin Güvenlik Ölçütleri, Teknik Özellikleri Ve Sorumluluk

Elektronik Toplantı Sisteminin, asgari olarak Tebliğ'de belirtilen tüm işlemlerin yapılabilmesini sağlayan tasarım ve kapasiteye, yedekleme ve felaketten kurtarma planlarına, yetkisiz erişimlere ve saldırılara karşı gerekli ağ ve sistem güvenliğine sahip olmalıdır (Tebliğ m. 15.1).

Elektronik Toplantı Sistemi, toplantı yerinden elektronik ortamda ses ve görüntü aktarımını sağlayacak, mesajlaşma gerçekleştirecek, birden çok güvenli elektronik imzanın seri ve paralel olarak atılabilmesini destekleyecek, sisteme erişim taleplerine mümkün olan en kısa sürede cevap iletilecek ve Tebliğ hükümlerinde belirtilen güvenli elektronik imzayla imzalanacak işlemleri destekleyecek alt yapıya sahip olmalıdır (Tebliğ m. 15.2).

Elektronik Toplantı Sisteminden kaynaklanan nedenlerle hak sahiplerinin uğrayacağı zararlardan doğacak sorumluluk genel hükümlere göre belirlenir (Tebliğ m. 16).

SONUÇ

Türk Ticaret Kanunu'nda anonim ortaklık yönetim kurulu toplantıları aynı başlık altında 390-393 maddelerinde düzenlenmektedir. Anonim şirketlerin elektronik ortamda yönetim kurulu toplantılarını icra edebileceklerine ilişkin hükümler ise Kanun'un 1527. maddesinde "Elektronik ortamda kurullar" başlığı altında düzenlenmiştir. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'nın TTK m.1527.6'ya dayanarak hazırladığı "Anonim Şirket Genel Kurulları Dışında Ticaret Şirketlerinde Elektronik Ortamda Yapılacak Kurullar Hakkında Tebliğ" ile elektronik ortamda yönetim kurulu toplantısının somut koşulları ve şekli belirlenmiştir.

YK toplantıları olağan ve olağanüstü toplantı adıyla iki türe ayrılabilir. Bu maledede tartışılan ise toplantı türleri değil, toplantı şekilleridir. Bu bağlamda toplantı

şekilleri, “fiziki toplantı”, “önerinin elden dolaştırılması yöntemiyle karar alma”, “fiziken yapılan toplantıya bir kısım üyelerin elektronik araçlarla katılımı” ve “elektronik toplantı sistemi” olmak üzere dörde ayrılabilir.

Tebliğ hükümleri çerçevesinde elektronik toplantı sisteminin işleyiş süreci şu şekilde özetlenebilir:

- *Şirket tarafından* ETS’ye ilişkin belgelerin şirket web sitesine eklenmesi,
- YK üyeleri tarafından elektronik ortamda katılım isteğinin şirkete web üzerinden veya KEP ile iletilmesi,
- *Şirket tarafından sistemin üyelerin erişimine açılması*,
- Elektronik katılımın eş anlı başlatılması.

ETS’yi kullanacak şirketin yükümlülükleri ise özetle aşağıda ifade edilmiştir:

- Esas **sözleşmenin TTK** m. 1527 ile uyumlu hale getirilmesi,
- Elektronik toplantı sisteminin tescili,
- ETS kullanım koşullarının şirketin web sitesinde yayınlanması,
- Toplantıların elektronik katılıma uygun (internet vb) alt yapıya sahip mekânlarda yapılmasının sağlanması,
- Tescili gerekli kararların tescil ettirilmesi,
- Bilgi ve belgelerin on **yıl** süreyle saklanması.

KAYNAKÇA

- AKDAĞ GÜNEY, N., Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.
- ARI, Z., “Türk Ticaret Kanunu Tasarısının Elektronik Ortama İlişkin Hükümü (Tasarı m. 1527) ve Sanal Genel Kurul”, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: XIII, Sayı: 3-4, Aralık-2009.
- ARSLANLI, H., Anonim Şirketler II-III: Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, (Kendi yayını), İstanbul, 1960.
- BAHTİYAR, M., Ortaklıklar Hukuku, 7. Baskı, Beta, İstanbul, 2012 (Ortaklıklar).
- BİLGİLİ, F., DEMİRKAPI, E., Şirketler Hukuku, 9. Basım, Dora, Bursa, 2013 (Şirketler).
- BİLGİLİ, F., İsviçre ve Alman Hukuklarında Anonim Ortaklıkların Organlarının Davranışlarından Dolayı Üçüncü Kişiler Karşısındaki Sorumluluğu ve Organların Tazminat Borcu, Ankara, 2004.

- ÇAMOĞLU (POROY/TEKİNALP), Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, 12. Bası, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.
- ÇAMOĞLU, E., Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, İkinci Bası, Vedat, İstanbul, 2007.
- ÇETİN, N., Ortaklık Haklarının Elektronik Ortamda Kullanılması, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006.
- DAVIES, P.L., “Board Structure in The UK and Germany: Convergence or Continuing Divergence?”, *International and Comparative Corporate Law Journal*, 2(4), 2000.
- DOĞANAY, İ., Türk Ticaret Kanunu Şerhi, Birinci Cilt- Madde 1-419, 4. Bası, Beta, İstanbul, 2004 (Şerh).
- DOMANIÇ, H., Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, TTK Şerhi-II, (Kendi yayını), İstanbul, 1988 (Şirketler).
- HATEMİ/GÖKYAYLA, Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Vedat, İstanbul, 2011.
- HILLIARD, T., The Law of Virtual Board Meetings, (<http://www.corbinball.com/articles/art-virtualboards.htm>- Erişim Tar. 20.12.2012).
- HİRŞ, E.E., Ticaret Hukuku Dersleri, İstanbul, 1946.
- HODGES, S. L., Electronic Meeting Systems – What They Are And How They Could Benefit Australian Government Organisations, MMIB8004 Special Research Topic 2, Submitted in partial fulfillment of Master of Management degree, December, 2010.
- İMREGÜN, O., Anonim Ortaklıklar, 4. Bası, Yasa Yayıncılık, İstanbul, 1989.
- KARAHAN, S. (Editör), Şirketler Hukuku, Mimoza, Konya, 2012.
- KAYA, M.İ., “Ticaret Sicilinin Elektronik Ortamda Tutulması”, *Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt:V, Sayı: 1, 2008.
- KENDİGELEN, A., Türk Ticaret Kanunu-Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 2. Bası, XII Levha, İstanbul, 2012 (İlk Tespitler).
- KENDİGELEN, A., Gerekçeli-Karşılaştırmalı Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun, 1. Baskı, XII Levha Yayıncılık, İstanbul, 2011.
- KENDİGELEN, A., Yönetime Katılma Haklarında İmtiyaz, İstanbul, 1999.
- LACY, J. d. (Ed.), The Reform of United Kingdom Company Law, Cavendish Publishing Lim., London, 2002.
- LATHAM, M., The Internet Will Drive Corporate Monitoring, *Corporate Governance International*, June 2000.

- OĞUZMAN, M.K., ÖZ, M.T., Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Cilt I, Vedat, İstanbul, 2011.
- ÖZER, I., Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul ve Genel Kurulun Elektronik Ortamda Toplanması ve Karar Alması, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Yüksek Lisans Programı, Ankara, 2006.
- PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Şerhi, Cilt I, Adalet, Ankara, 2011 (Şerh).
- PULAŞLI, H., Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Güncellenmiş 2. Baskı, Adalet, Ankara, 2013 (Şirketler).
- ŞENER, O.H., Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, Ders Kitabı, Seçkin, Ankara, 2012 (Ortaklıklar).
- TEKİNALP, Ü., Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku İle Tek Kişi Ortaklığının Esasları, 2. Bası, Vedat, İstanbul, 2012 (Ortaklıklar ve Tek Kişi).
- TUTAR, H., Yönetim Bilgi Sistemi, 2. Baskı, Seçkin, Ankara, 2010.
- WERDER, A.v. and TALAULICAR, T., “Corporate Governance Developments in Germany” in *Handbook On International Corporate Governance- Country Analyses* (Ed.: MALLIN, C.A.), Edward Elgar, UK, 2006
- YALVAÇ, G., KAYA, M.İ., Gerekçeli-Karşılaştırmalı Türk Ticaret Kanunu, Adalet, Ankara, 2011.
- YILDIZ, Ş., “Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Toplantı Yetersayısı ve Yargıtay Kararları”, *Makalelerim-1988-2007*, Yetkin Yayınları, Ankara, 2008.

